

Nr 149.

Av herr **Nisser**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan i Ultuna.*

I årets statsverksproposition föreslås att för byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan i Ultuna anvisas ett reservationsanslag å 973,400 kronor. Av detta anslag avses 739,000 kronor till uppförande av en gemensam byggnad för lantbrukshögskolans institution för maskin- och redskapslära samt statens maskin- och redskapsprovingsanstalter.

Med tillfredsställelse noteras att frågan om bättre lokaler för maskinprovingsanstalten nu på allvar tagits upp, men man måste ställa sig synnerligen tveksam i fråga om den nu föreslagna lösningens lämplighet.

Först må erinras om att frågan om anstalternas slutgiltiga organisation ännu icke är löst. Det måste därför anses vara principiellt oriktigt att uppföra en institutionsbyggnad för maskinprovningarna, medan frågan om deras framtida organisation alltjämt är svävande. Man kommer då i det tvångsläget att verksamhetens organisation måste i avsevärd utsträckning anpassas efter förefintliga lokaler i stället för att rätteligen organisationen borde avgöras först och därefter för organisationsformen avpassade lokaler anskaffas. Styrelsens för maskinprovningarna beslut att biträda lantbrukshögskolans förslag om gemensam byggnad var icke enhälligt. Reservation anfördes av maskinprovningarnas föreståndare, som ansåg, att styrelsens beslut vore ett föregripande av den ytterligare utredning, som erfordrades för frågans allsidiga bedömning, och att maskinprovningarnas omorganisation borde lösas i första hand med hänsyn till vad som för provningsverksamheten vore lämpligast. En sammanbyggnad på sätt föreslagits kunde även komma att leda till vissa för provningarnas verksamhet och utveckling ogynnsamma tjänstekombinationer, såsom redan 1937 av styrelsens dåvarande ordförande, landshövding Sven Lübeck, påvisats.

I andra länder såsom England och Finland äro provningsanstalterna helt fristående. I Danmark förekom ett samarbete av den art, som nu föreslås, men sedan erfarenheten visat det olämpliga däri, har provningsanstalten även där gjorts helt fristående. I Sverige var tidigare statens provningsanstalt sammankopplad med Tekniska högskolan men intager nu en fullt självständig ställning. Erfarenheterna från olika håll visa sålunda genomgående att en anordning av nu föreslagen art ej ansetts lämplig och något bevis för att det skulle utfalla bättre i nu föreliggande fall har ej förebragts.

En förläggning till Ultuna måste även anses såsom olämplig ur den synpunkten, att direkt anslutning till järnväg ej kan erhållas. De maskiner och redskap, som skola provas, måste transporterats genom Uppsala, och då de

kunna vara både tunga och skrymmande såsom tröskverk, vägvältar, traktorer m. m. framstår det som föga lämpligt att forsla dem genom stadens gator. Dessutom blir en dylik transport både tidsödande och kostsam. Skall maskinprovningensanstalten förläggas i närheten av Uppsala och lantbrukshögskolan, torde en vida bättre förläggning kunna finnas i närheten av Kungssängen, där egen lastkaj vid stickspar bör kunna anordnas.

Vidare må erinras därom, att statens väginstitut är förlagt i närheten av statens provningsanstalt, att från visst håll frågan om ett motortekniskt institut är under utredning och att många skäl tala för att samtliga provningsanstalter, sålunda även maskinprovningensanstalten, böra förläggas i anslutning till varandra.

I kungl. propositionen säges (sid. 43) att utrymmena »pressats till det minimum, under vilket man icke kan gå utan att lokalernas användbarhet äventyras». Då maskinprovningensanstaltens slutgiltiga organisation ännu ej fastställts och då provningarna år för år visa allt större omfattning, måste det framstå som ansvarslöst att fastlåsa dem vid lokaler, som inom relativt kort tid måste bli otillräckliga. Får maskinprovningensanstalten det vidgade verksamhetsområde, som föreslås i 1935 års utredning där det framhålles, att maskiner för vägväsende, skogsbruk, trädgårdsskötsel och fiske även böra underkastas officiell provning framstår detta förhållande ännu tydligare. För närvarande ifrågasättes även att anstalten skall åtaga sig provning av motorfordon m. m. för försvarsväsendet. Trots dessa ytterst pressade utrymmen finnes å ritningen av den 20 maj 1941 till institutionsbyggnaden upptaget plats för »bokmagasin för jordbrukstekniska föreningen». Statsverkspropositionen synes ej känna till denna disposition av utrymmen för en enskild förening.

Då man måste utgå från att den föreslagna institutionsbyggnaden svårigen kommer att tillfredsställa det blivande behovet av utrymmen för statens maskin- och redskapsprovningensanstalter, då Ultuna ej torde vara den för anstalterna lämpligaste förläggningsplatsen och då frågan om anstalternas slutliga omfattning och organisation ännu ej är löst, tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen ej nu fattar beslut om uppförande av institutionsbyggnad för statens maskin- och redskapsprovningensanstalter utan avvaktar resultatet av de överväganden, som pågå rörande anstalternas slutliga omfattning och organisation.

Stockholm den 24 januari 1942.

William Nisser.
